

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIŲ ĮSTAIGA

ATASKAITA DĖL ŽMOGAUS TEISIŲ PADĖTIES EIŠIŠKIŲ ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRO GLOBOS SKYRIUJE

2015-01-15 Nr. 2014/1-60(26)

Vilnius

I. NACIONALINĖ KANKINIMŲ PREVENCIJA IR BENDRA INFORMACIJA APIE ATLIKTĄ PATIKRINIMĄ

1. Lietuvos Respublikos Seimas 2013-12-03 įstatymu Nr. XII-630 ratifikavo Konvencijos prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą Fakultatyvų protokolą (toliau vadinama – Fakultatyvus protokolą). Konvencija prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą yra pirmoji, pripažinusi, jog kankinimų draudimas ir baudimas už atitinkamus veiksmus neapsaugo nuo piktnaudžiavimo. Ji įpareigoja valstybes nares įdiegti apsaugos priemones, kurios užkerta kelią kankinimams ir kitokiam netinkamam elgesiui prieš jiems atsirandant.

Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 138 straipsnio 3 dalį tarptautinės sutartys, kurias ratifikavo Lietuvos Respublikos Seimas, yra sudedamoji Lietuvos Respublikos teisinės sistemos dalis. Aiškindamas šią Konstitucijos nuostatą Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad ji reiškia, jog Seimo ratifikuotos tarptautinės sutartys įgyja įstatymo galią¹. Taigi Lietuvos teisinėje sistemoje Konvencija turi įstatymo galią².

Konstitucijoje taip pat yra įtvirtintas principas, kad tais atvejais, kai nacionalinės teisės aktas (aišku, išskyrus pačią Konstituciją) nustato tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruoja su nustatytu tarptautinėje sutartyje, turi būti taikoma tarptautinė sutartis³.

Pažymėtina, kad, būdama lygiateise tarptautinės bendrijos nare, Lietuvos valstybė savo valia priima ir pripažįsta tarptautiniuose teisės aktuose įtvirtintus principus bei normas, dėsningai integruojasi į pasaulio kultūrą ir tampa natūralia jos dalimi. Pagrindinių žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo klausimai nėra vien tik suverenių šalių vidaus reikalas. Tai yra vienas pagrindinių tarptautinių santykių aspektų. Veiksmingai įgyvendintos žmogaus teisės ir laisvės stiprina taiką, saugumą, demokratiją ir gerovę, užkerta kelią agresijai, humanitarinėms krizėms, korupcijai ir nusikalstamumui. Todėl būtina remti bei stiprinti daugiašalius (tiek tarptautinius, tiek regioninius) žmogaus teisių užtikrinimo mechanizmus ir prisidėti prie jų veiklos efektyvumo didinimo.

¹ Konstitucinio Teismo 1995 m. sausio 24 d. išvada, 1995 m. spalio 17 d., 2006 m. kovo 14 d. nutarimai, 2002 m. balandžio 25 d., 2004 m. balandžio 7 d. sprendimai.

² Konstitucinio Teismo 2007 m. sausio 16 d. nutarimas.

³ Konstitucinio Teismo 2006 m. kovo 14 d., 2006 m. gruodžio 21 d. nutarimai.

2. Fakultatyvus protokolą (įsigaliojo 2006 m.) naujai pažvelgė į laisvės apribojimo vietų⁴ stebėseną ir kankinimų jose prevenciją. Jis sukūrė nepriklausomų tarptautinių ir nacionalinių įstaigų atliekamo reguliaraus asmenų laisvės atėmimo vietų inspektavimo sistemą, siekiant užkirsti kelią kankinimams ir kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ar baudimui. Laisvės apribojimo institucijų stebėseną tarptautiniu lygmeniu vykdo Komiteto prieš kankinimą Kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo prevencijos pakomitečio nariai ir ekspertai. Nacionaliniame lygmenyje veikiančia institucija paskirta Seimo kontrolierių įstaiga. Ratifikavus Fakultatyvų protokolą buvo priimti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo (toliau vadinama – LR SKĮ) pakeitimai, pagal kuriuos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams buvo pavesta vykdyti nacionalinę kankinimų prevenciją laisvės apribojimo vietose nuolat jose lankantis (2014-01-01 įsigaliojusios LR SKĮ 3 ir 19¹ straipsnių nuostatos).

Vykdydami nacionalinę kankinimų prevenciją, Seimo kontrolieriai naudojami plačiais įgaliojimais: jie turi teisę pasirinkti, kokias laisvės apribojimo vietas aplankyti ir kokius asmenis apklausti, patekti į visas laisvės apribojimo vietas ir visas jose esančias patalpas, susipažinti su jų įrengimu ir infrastruktūra. Be to, Seimo kontrolieriai turi teisę kalbėtis be liudininkų su asmenimis, kurių laisvė apribota, taip pat apklausti bet kokius kitus asmenis, kurie galėtų suteikti reikiamos informacijos, laisvės apribojimo vietų patikrinimus atlikti kartu su pasirinktais ekspertais. Patikrinimai organizuojami į bet kurią vietą, kurioje asmenų laisvė yra arba gali būti apribota, t. y. policijos komisariato areštines, įkalinimo, globos, psichiatrijos, užkrečiamųjų ligų gydymo, užsieniečių laikymo ar apgyvendinimo ir kitas įstaigas.

3. Seimo kontrolieriams organizuoti ir vykdyti jiems pavestą nacionalinės kankinimų prevencijos veiklą padeda Seimo kontrolierių įstaigos struktūrinis padalinys – Žmogaus teisių biuras (toliau vadinama – Biuras). Biuro patarėjai Kristina Brazevič, Juras Taminskas ir vyriausioji specialistė Deimantė Karužienė, atlikdami jiems Seimo kontrolieriaus, Įstaigos vadovo Augustino Normanto pavestas užduotis, 2014-09-19 vertino gyvenimo Eišiškių asmens sveikatos priežiūros centro (toliau vadinama – įstaiga) Globos skyriuje sąlygas ir žmogaus teisių juose padėtį.

Patikrinimo metu buvo bendrauta su įstaigos direktoriumi Miroslov Duchnevič, socialinio darbuotojo padėjėja ... ir kitais darbuotojais bei Globos skyriaus gyventojais. Taip pat apžiūrėti asmenų gyvenamieji kambariai, virtuvės, užsiėmimų ir kitos patalpos, patikrinti įvairūs registracijos žurnalai bei kiti dokumentai (skundų, pasiūlymų ir pageidavimų knyga, gyventojų bylos, individualūs socialinės globos ir slaugos planai, asmens slaugos poreikių vertinimo žurnalas, procedūrų registravimo žiniaraštis).

II. TAIKYTINI TEISĖS AKTAI

4. Pagrindiniai teisės aktai, taikytini atliekant patikrinimą globos įstaigoje:

- 4.1. Lietuvos Respublikos Konstitucija;
- 4.2. Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija;
- 4.3. Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas;
- 4.4. Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas;
- 4.5. Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas;
- 4.6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimas Nr. 875 „Dėl asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“;

⁴ Laisvės apribojimo (atėmimo) vieta yra laikytina bet kuri valstybės jurisdikcijoje esanti ir kontroliuojama įstaiga, kurioje valdžios institucijai įsakius, paraginūs, sutikus ar pritarus asmenims yra arba gali būti apribota laisvė. Laisvės apribojimas reiškia bet kokią asmens sulaikymą ar įkalinimą, ar apgyvendinimą viešojoje ar privačioje laisvės apribojimo vietoje, kurios tam tikros teisminės, administracinės ar kitos valdžios institucijos įsakymu tam asmeniui neleidžiama savo noru palikti (Fakultatyvus protokolo 4 straipsnis).

4.7. Socialinės globos normų aprašo 4 priedas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007-02-20 įsakymu Nr. A1-46 „Dėl Socialinės globos normų aprašo patvirtinimo“ (toliau vadinama – Aprašo 4 priedas), reglamentuojantis socialinės globos teikimo suaugusiems asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims principus ir charakteristikas bei privalomus socialinės globos įstaigų teikiamos ilgalaikės, trumpalaikės socialinės globos kokybės reikalavimus;

4.8. Lietuvos higienos norma HN 125:2011 „Suaugusių asmenų stacionarios socialinės globos įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011-02-10 įsakymu Nr. V-133 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 125:2011 „Suaugusių asmenų stacionarios socialinės globos įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“, nustatanti suaugusių asmenų stacionarių socialinės globos įstaigų pagrindinius įrengimo reikalavimus, įskaitant ir maitinimo organizavimą (toliau vadinama – HN 125:2011).

5. Pažymėtina, jog, vertinant, kaip elgiamasi su asmenimis, kuriems apribota laisvė, ir jų laikymo sąlygas, svarbu atsižvelgti ir taikyti ne tik nacionalinius ir tarptautinius teisės aktus, bet ir kompetentingų bei plačius įgaliojimus turinčių tarptautinių institucijų rekomendacijas.

Europos regiono valstybėse kankinimų prevenciją jau 25 metus vykdomantis Europos Komitetas prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą (toliau vadinama – CPT) įdiegė ir taiko elgesio su asmenimis, iš kurių atimta laisvė, standartus⁵ (toliau – CPT standartai). CPT, laisvės apribojimo (atėmimo) vietose atlikęs patikrinimus dėl elgesio su juose esančiais, laikomais asmenimis, konkrečioms valstybėms pateikia savo rekomendacijas kaip užkirsti kelią kankinimui ir kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui. CPT nustatyti standartai įtvirtina visuotinai pripažintus ir taikomus žmogaus teisių apsaugos standartus, kuriuos valstybės taip pat pripažįsta ir gera valia vykdo, atsižvelgia ir laikosi.

III. TIKRINAMOS SRITYS IR NUSTATYTOS APLINKYBĖS

6. Patikrinimas atliktas vertinant žmogaus teisių apsaugos ir kankinimų prevencijos aspektu svarbiausius klausimus, atsižvelgiant į šios ataskaitos II skyriuje nurodytus teisės aktus bei CPT standartus, taip pat CPT ataskaitose apie Lietuvoje atliktus patikrinimus pateiktas rekomendacijas.

Atliekant patikrinimą, faktinės aplinkybės apie asmenų gyvenimo įstaigoje sąlygas ir žmogaus teisių joje padėtį, buvo tikrintos ir vertintos, pildant anketinio patikrinimo lentelę, pagal šias sritis: Duomenys apie įstaigą; Įstaigos vieta, Teritorija, judėjimas į įstaigą ir iš jos; Gyventojai; Darbuotojai; Saugumo priemonės, suvaržymai ir elgesys su gyventojais; Savarankiško gyvenimo sąlygos; Individualus socialinės globos planas (ISGP); Apgyvandinimo ir higienos sąlygos; Maitinimas; Apranga; Sveikatos priežiūra; Bendravimas, Užimtumas, dalyvavimas politiniame gyvenime, tikėjimo laisvė, vertėjo ir kt. paslaugos; Privatus gyvenimas; Informacijos prieinamumas ir kreipimusi nagrinėjimas; Kitų institucijų atlikti patikrinimai; Išvykimas iš įstaigos visam laikui. Atlikto anketinio patikrinimo lentelė (toliau vadinama – Lentelė) pridedama prie šios ataskaitos.

7. Per šį patikrinimą buvo užfiksuoti trūkumai, dėl kurių galimi gyventojų žmogaus teisių pažeidimai, susiję su: a) personalo sudėtimi ir skaičiumi; b) individualiais socialinės globos planais; c) darbuotojų pagalbos gyventojams; d) sąlygų pateikti kreipimusis; e) sąlygų gamintis maistą; f) gyvenamosios aplinkos; g) galimybės užsirakinti gyvenamajame kambaryje.

7.1 Dėl personalo sudėties ir skaičiaus

7.1.1. Iš administracijos pateiktų duomenų apie darbuotojų ir patvirtintų etatų skaičių nustatyta, jog įstaigoje nėra socialinių darbuotojų, neužpildyti vidaus ligų gydytojo, kineziterapeuto, vyr. socialinio darbuotojo, taip pat bendrosios praktikos slaugytojo ir slaugytojo padėjėjo etatai.

⁵ [CPT/Inf/E (2002) 1 - Rev. 2013].

7.1.2. Pažymėtina, kad pagal Aprašo (žr. ataskaitos 4.7 p.) 4 priedo 19.1–19.3 p., „Personalo ir globojamų asmenų skaičiaus santykis garantuoja tinkamą socialinės globos įstaigos veiklos organizavimą. [...] Asmeniui užtikrinta, kad ISGP bus įgyvendinamas užtikrinant tinkamą personalo, teikiančio paslaugas, skaičių atskiroms paslaugų gavėjų grupėms. Socialinę globą užtikrinančio personalo pareigybių skaičius yra ne mažesnis, nei reglamentuoja Socialinę globą teikiančių darbuotojų darbo laiko sąnaudų normatyvai, tvirtinami Socialinės apsaugos ir darbo ministro. [...] Užtikrinta, kad socialinės globos įstaigoje asmeniui kokybiška socialinė globa bus teikiama visą parą, numatant teisės aktų reglamentuotą personalo ir socialinę globą gaunančių asmenų santykių dieną ir naktį“ (čia ir toliau tekste citatų kalba netaisyta).

CPT standartuose (žr. ataskaitos 5 p.), pažymima, jog psichiatrijos/globos įstaigoje turi būti pakankamas personalo skaičius (tame tarpe naktį ir savaitgaliais), kategorijos, atitinkama patirtis bei pasiruošimas, o įvairių kategorijų darbuotojai reguliariai susitiktų ir dirbtų kaip komanda (CPT standartų VI skyriaus 30, 42 ir 45 p., taip pat 21 – 30 d. balandžio 2008 m. CPT vizito Lietuvoje ataskaitos 96 p.).

7.2 Dėl individualių socialinės globos planų

7.2.1. Peržiūrėjus gyventojų asmens bylas, nustatyta, jog gyventojams nesudaromi individualūs socialinės globos planai (toliau – ISGP) pagal įvertintus poreikius.

7.2.2. Pažymėtina, jog reikalavimas asmeniui pagal įvertintus poreikius sudaryti ISGP socialinei globai teikti numatytas Aprašo 4 priedo 4 punkte.

Kas turi būti ISGP, numatyta Aprašo 4 priedo 4.1 p.: „pateikta detali informacija apie asmens socialinius ryšius, šeimą, informacija iš pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančio gydytojo apie asmens sveikatos būklę ir informacija apie socialinės globos įstaigoje įvertintus asmens poreikius. ISGP numatyta, kokiomis priemonėmis bus siekiama socialinės globos uždavinių įgyvendinimo, detalizuotos paslaugos (socialinės, sveikatos priežiūros, psichologinės ir kt.), kurios asmeniui teikiamos ar organizuojamos, rašomos žymos apie periodiškai vykdomą ISGP peržiūrą (kokie buvo pokyčiai, koks rezultatas pasiektas, kokie numatomi tolesni veiksmai, kad būtų pasiekti užsibrėžti tikslai ir uždaviniai, trumpas ISGP įgyvendinimo proceso aprašymas ir kita). ISGP yra kiekvieno asmens byloje“.

Pagal Aprašo 4 priedo 4.2 p., „ISGP rengia socialinės globos įstaigos specialistai, esant poreikiui, dalyvauja ir socialiniai darbuotojai, savivaldybės institucijos nustatyta tvarka paskirti vertinti senyvo amžiaus asmenų ar asmenų su negalia (šeimų) socialinių paslaugų poreikį [...], kiti reikalingi specialistai“.

7.3. Dėl darbuotojų pagalbos gyventojams

7.3.1. Atliekant patikrinimą Biuro darbuotojas stebėjo, kaip prieš dieną atvažiavusiai gyventojai nepavyko susisiekti su artimaisiais (neveikė jos mobiliojo telefono SIM kortelė). Ji kreipėsi pagalbos į darbuotojus, tačiau nebuvo imtasi priemonių padėti moteriai, tik pažadėta, jog bus suteikta pagalba, kai ji nusiramins ir nesijaudins dėl telefono veiklos nesklaidumo. Atsižvelgiant į šią situaciją, kilo abejonė, ar darbuotojai tinkamai reaguoja į gyventojų pagalbos prašymus, skatina juos palaikyti socialinius ryšius su šeima ir artimaisiais.

7.3.2. Pažymėtina, jog pagal Aprašo 4 priedo 10 p., „Asmeniui padedama užmegzti ir palaikyti socialinius ryšius su šeimos nariais, artimaisiais giminaičiais, socialinės globos įstaigos gyventojais, bendruomene“. Aprašo 4 priedo 10.5 p. papildomai nurodoma, jog „Asmeniui užtikrinta pagalba bendradarbiaujant su reikalingomis institucijomis, sprendžiant asmens paslaugų organizavimo ir kasdieninio gyvenimo problemas“.

7.4. Dėl sąlygų pateikti kreipimuisi

7.4.1. Patikrinimo metu apklausti gyventojai teigė, jog nėra informuojami darbuotojų apie galimybę pateikti kreipimuisi (prašymus, skundus ir kt.) įstaigos administracijai. Biuro darbuotojams stebint informaciją, patalpintą informaciniuose stenduose, nustatyta, jog juose taipogi nėra informacijos apie galimybę pateikti kreipimuisi.

7.4.2. Pažymėtina, jog pagal Aprašo 4 priedo 12.9 p., „Asmuo yra supažindintas su savo teise kreiptis į socialinės globos įstaigos administraciją, personalą ar institucijas už socialinės globos įstaigos ribų dėl įvykusios ar galimos fizinės, psichologinės, materialinės ar finansinės, seksualinės prievartos, diskriminacijos ar kitų asmens teisių pažeidimų. Asmens kreipimosi teisė nėra varžoma ir asmuo su tuo yra supažindintas.“ Pagal Aprašo 4 priedo 13 p., „Asmeniui užtikrinama, kad jo nuomonė, problemos, nusiskundimai bus išklaudyti, išanalizuoti ir į juos bus konstruktyviai reaguojama“. Aprašo 4 priedo 13.2 p. papildomai numatyta, jog „Asmuo yra supažindintas su nusiskundimų, prašymų pateikimo bei jų nagrinėjimo socialinės globos įstaigoje procedūra ir žino, kad, baigus nagrinėti skundą ar prašymą, jam priimtina forma jis bus supažindintas su gautomis išvadomis bei sprendimais“.

Taip pat pažymėtina, jog CPT standartuose galimybė teikti skundus ir palaikyti ryšius su laisve laikoma netinkamo elgesio prevencija (CPT standartų VI skyriaus 27, 53–54 p.).

7.5. Dėl sąlygų gamintis maistą

7.5.1. Vertinant gyventojams ugdyti maisto gaminimo ir kitus savarankiškumą stiprinančius įgūdžius, nustatyta, jog Globos skyriuje įrengta virtuvėlė, kuria gali naudotis gyventojai ir taip skatinami būti savarankiškesni. Tačiau atliktus faktinį vertinimą vietoje, pastebėta, jog sąlygos gamintis maistą nėra tinkamos – virtuvėje trūko indų bei įrankių.

7.5.2. Pažymėtina, kad pagal Aprašo 4 priedo 8.4 p., „Asmens kasdieninė veikla organizuota ir buitinės paslaugos teikiamos taip, kad palaikytų, skatintų ir motyvuotų asmenį būti kuo savarankiškesnį – gamintis maistą savo reikmėms, tvarkytis gyvenamąjį kambarį ir kita.“ Pagal Aprašo 11.6 p., „Asmeniui pagal jo savarankiškumo lygį, galimybes ir pageidavimus sudarytos sąlygos užsiimti maisto savo poreikiams ruošimu, stalo serviravimu ar panašia veikla. Socialinės globos namuose veikia virtuvėlės. Iš dalies savarankiški asmenys su darbuotojų pagalba jose gaminasi maistą sau bei valgo.“

Akivaizdu, jog gyventojams, norintiems gamintis maistą, reikalingi buitines įrenginiai, indai bei įrankiai. Nors pirmiau minėtuose Aprašo 4 priedo 8.4 p. nuostatose nėra nurodytas konkretus reikalavimas aprūpinti virtuvėles reikiamu inventoriumi, pagal analogiją taikytinos Socialinės globos normų aprašo (ataskaitos 4.7 p.) 5 priedo „*Socialinės rizikos asmenų, priklausomų nuo psichoaktyvių medžiagų vartojimo, trumpalaikės socialinės globos normos, taikomos laikino gyvenimo namams (psichologinės bei socialinės reabilitacijos įstaigoms)*“ 10.1 p. nuostatos: „Įstaigos patalpos įrengtos taip, kad asmeniui užtikrintos sąlygos gyventi, leisti laisvalaikį bei vykdyti psichologinės socialinės reabilitacijos programą. Asmeniui užtikrinta, kad įstaigoje, be gyvenamųjų kambarių, poilsiui bei laisvalaikiui organizuoti skirtų patalpų, yra atskiros patalpos, skirtos grupiniam ir individualiam darbui, savarankiškam maisto gaminimuisi, bei kitos. Patalpos aprūpintos visais reikalingais, tinkamos ir saugios fizinės būklės baldais ir inventoriumi.“ Taip pat paminėtini HN 125:2011 15.1–15.2 p., kuriuose numatyta, jog „virtuvėje turi būti viryklė, plautuvė, šaldytuvas, spintelės, sukomplektuoti valgomieji indai ir įrankiai, atsižvelgiant į paslaugų gavėjų skaičių, bet ne mažiau kaip dvi lėkštės, šaukštas, šakutė, šaukštelis, puodelis kiekvienam asmeniui; [...] virtuvėje įrenginiai, inventorių turi būti techniškai tvarkingi“.

7.6. Dėl gyvenamosios aplinkos

7.6.1. Lankantis gyventojų kambariuose stebėta, jog juose esanti aplinka nėra artima namų aplinkai. Gyvenamieji kambariai niekuo nesiskyrė nuo stacionarių asmens sveikatos priežiūros paslaugų įstaigos patalpų.

7.6.2. Pažymėtina, jog pagal Aprašo 4 priedo 18 p., asmenų gyvenamoji aplinka turi būti kiek galima artimesnė namų aplinkai. Aprašo 4 priedo 18.1 p. nurodoma, jog „Asmens gyvenamasis kambarys sutvarkytas jaukiai, aplinka artima namų aplinkai. Kiekvienas asmuo gyvenamajame kambaryje turi šiuos būtiniausias baldus: lovą, spintelę, kėdę. Spinta, stalas gali būti keliems asmenims. Asmuo yra patenkintas gyvenamųjų patalpų apstatymu, jam sudaryta galimybė turėti kambaryje savo baldų ir kitų asmeninių daiktų, jei tai nesudaro pavojaus jo ar kitų asmenų saugumui“.

CPT standartuose pažymima, jog gyvenimo sąlygos turi būti ne tik tinkamos, bet ir prisidėti globos namų gyventojų gerovės, teigiamos terapinės aplinkos. Norint sukurti asmenims malonią aplinką, ypatingas dėmesys turi būti skiriamas teik pacientų kambarių, tiek poilsio vietų apdailai (CPT standartų VI skyriaus 34 p., taip pat 21 – 30 d. balandžio 2008 m. CPT vizito Lietuvoje ataskaitos 96 p.).

7.7 Dėl galimybės užsirakinti gyvenamajame kambaryje

7.7.1. Patikrinimo metu taip pat nustatyta, jog gyventojams nesudaryta galimybė užsirakinti savo gyvenamajame kambaryje ir taip ribojama jų teisė į privatų gyvenimą.

7.7.2. Pažymėtina, jog pagal Aprašo 4 priedo 18.2 p., „Asmeniui sudaryta galimybė saugiai laikyti savo asmeninius daiktus, jis gali užsirakinti savo asmenines gyvenamąsias patalpas, [...], jeigu, įvertinus jo savarankiškumą, tai nesudaro pavojaus jo ar kitų asmenų saugumui“.

Taip pat svarbu užtirtinti asmens orumą ir privatumą. Pagarbos asmens prigimtiniam orumui, savarankiškumui, įskaitant laisvę rinktis, ir nepriklausomumui yra vienas svarbiausių Neįgaliųjų teisių konvencijoje įtvirtintų principų (konvencijos 3 str.). Pagal Aprašo 4 priedo 12.7 p., „Asmens saugumas jo gyvenamajame kambaryje užtikrintas nepažeidžiant jo privatumo ir orumo. Socialinės globos įstaigos personalas į asmens gyvenamąjį kambarį įeina tik pasibeldęs, asmuo negali būti užrakinamas savo gyvenamajame kambaryje“; pagal Aprašo 4 priedo 17.4 p., „Asmeniui jo gyvenamojoje aplinkoje kiek įmanoma yra užtikrinamas privatumas“.

IV. IŠVADOS

8. Apibendrinant patikrinimo metu nustatytas aplinkybes, susijusias su gyventojų teisių padėtimi įstaigoje, bei atsižvelgiant į ataskaitos II ir III dalis, nustatyta, kad:

- 8.1. gyventojams nėra užtikrinti jų poreikius atitinkanti personalo sudėtis ir skaičius;
- 8.2. gyventojams nesudaromi ISGP pagal įvertintus poreikius;
- 8.3. įstaigos darbuotojai netinkamai reagavo į gyventojų pagalbos prašymą susisiekti su artimaisiais, todėl kyla abejonė, ar darbuotojai tinkamai reaguoja į kitų gyventojų prašymus, ar pakankamai skatina juos palaikyti socialinius ryšius su šeima ir artimaisiais;
- 8.4. gyventojams sudarytos nepakankamos sąlygos pateikti kreipimuisis įstaigos administracijai;
- 8.5. gyventojams, kurie nekelia pavojaus savo arba kitų asmenų saugumui, nesudaryta galimybė užsirakinti savo gyvenamajame kambaryje, ir taip ribojama jų teisė į privatų gyvenimą;
- 8.6. įrengtoje virtuvėlėje sąlygos gyventojams patiems gamintis maistą yra netinkamos (trūksta indų, įrankių);
- 8.7. gyvenamųjų kambarių aplinka nėra pakankamai artimai namų aplinkai.

V. REKOMENDACIJOS

9. Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į patikrinimo metu nustatytas aplinkybes ir vadovaudamasis LRSKĮ 19 straipsnio 1 dalies 14 punktu, rekomenduoja Eišiškių asmens sveikatos priežiūros centro direktoriui Miroslavui Ducknevič imtis priemonių užtikrinti, kad:

9.1. gyventojams būtų užtikrinta personalo, teikiančio socialinę globą, sudėtis ir skaičius, atitinkantys teisės aktų reikalavimus;

9.2. visiems gyventojams būtų sudaryti individualūs socialinės globos planai, kurie būtų peržiūrimi ir tikslinami ne rečiau kaip 1 kartą per metus, taip pat atsiradus naujoms, su asmens sveikatos būkle ar naujais asmens poreikiais bei įgūdžiais susijusiomis aplinkybėms;

9.3. darbuotojai visuomet tinkamai reaguotų į gyventojų pagalbos prašymus, skatintų juos būtų kuo savarankiškesnius, palaikyti socialinius ryšius su šeima ir artimaisiais; įrengtoje virtuvėlėje būtų sudaryta daugiau galimybių gyventojams patiems gamintis maistą;

9.4. gyventojams būtų sudarytos tinkamos sąlygos pateikti kreipimuisi įstaigos administracijai: naujai atvykę gyventojai būtų supažindinami su galimybe pateikti kreipimuisi, informacija apie šią galimybę būtų patalpinta informaciniuose stenduose ir teikiama darbuotojų;

9.5. gyventojams, kurie nekelia pavojaus savo arba kitų asmenų saugumui, būtų sudaryta galimybė užsirašinti savo gyvenamajame kambaryje;

9.6. gyvenamoji aplinka būtų kiek galima artimesnė namų aplinkai;

9.7. įstaigoje dirbančių asmenų darbo kokybei gerinti pagal galimybes būtų organizuojami mokymai šiomis aktualiomis mokymo programų temomis: žmogaus teisės; žmonių su specialiais poreikiais teisių ir pagrindinių laisvių apsauga; Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencijos reikalavimų taikymas.

10. Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į patikrinimo metu nustatytas aplinkybes ir vadovaudamasis LRSKĮ 19 straipsnio 1 dalies 6 punkto nuostatomis bei Socialinių paslaugų priežiūros departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006-07-01 įsakymu Nr. A1-182, 10.1.6 („Departamentas [...] vykdo socialinių paslaugų įstaigų licencijuojamos veiklos sąlygų laikymosi priežiūrą ir kontrolę“), prašo Socialinių paslaugų priežiūros departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus Aivydo Keršulio įvertinti, ar įstaigoje (visą parą) užtikrinami teisės aktų reikalavimus atitinkantys socialinę globą teikiančio personalo (darbuotojų) sudėtis ir skaičius.

Apie Seimo kontrolieriaus rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus nagrinėjimo rezultatus (pateikiant rekomendacijos įgyvendinimo priemonių planą) informuoti iki 2015-02-13.

Seimo kontrolierius, Įstaigos vadovas

Augustinas Normantas

ATASKAITOS DĖL ŽMOGAUS TEISIŲ PADĖTIES
EIŠIŠKIŲ ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRO GLOBOS SKYRIUJE
2015-01-15 Nr. 2014/1-60(26)
PRIEDAS

ANKETINIO PATIKRINIMO LENTELE

DUOMENYS APIE ĮSTAIGĄ	
1. Kokia įstaigos Globos skyriaus paskirtis (funkcijos)?	1. Globos skyrius teikia ilgalaikę socialinę globą senyvo amžiaus asmenims ir asmenims su sunkia negalia.
2. Kas yra įstaigos steigėjas?	2. Šalčininkų rajono savivaldybė.
3. Kiek vietų yra Globos skyriuje?	3. 40.
4. Kiek šiuo metu yra gyventojų (vyrų, moterų)?	4. Globos skyriuje patikrinimo metu buvo 40 asmenų (12 moterų ir 28 vyrai).
ĮSTAIGOS VIETA, TERITORIJA, JUDĖJIMAS Į ĮSTAIGĄ IR IŠ JOS	
5. Ar įstaiga lengvai pasiekama viešuoju transportu?	5. Taip. Autobusas važiuoja 2–3 kartus per dieną; iki stotelės gyventojai pavežami įstaigos transportu.
6. Ar įstaigos teritorija yra aptverta?	6. Taip.
7. Ar apgyvendinti asmenys turi galimybę bet kuriuo dienos metu išeiti iš įstaigos?	7. Taip. Patikrinimo metu kalbinti įstaigos gyventojai teigė galintys išeiti pasivaikščioti už įstaigos ribų.
8. Ar yra įdiegta išeinančių gyventojų, įeinančių lankytojų registravimo sistema?	8. Taip.
9. Ar gyventojų asmens dokumentai yra saugomi įstaigoje? Jei taip, kokia tvarka nurodyti dokumentai yra išduodami gyventojams, pageidaujantiems išeiti iš įstaigos?	9. Taip. Už asmens dokumentų saugojimą atsakinga įstaigos administracija. Asmens dokumentai gyventojams išduodami pagal jų prašymą.
GYVENTOJAI	
10. Kiek Globos skyriuje yra gyventojų: pripažintų neveiksniais, riboto veiksnumo asmenų?	10. Patikrinimo metu Globos skyriuje nebuvo neveiksnių arba ribotai veiksnių gyventojų.
11. Ar yra gyventojų, kurių globėju paskirta įstaiga / jos darbuotojas?	11. <i>(Nevertinta, atsižvelgiant į 10 atsakymą.)</i>

<p>12. Ar, pagerėjus gyventojų sveikatos būklei arba atsiradus kitoms aplinkybėms, galinčioms daryti įtaką jo neveiksnumui / ribotam veiksnumui, įstaiga kreipiasi į atitinkamas institucijas dėl neveiksnumo peržiūrėjimo inicijavimo?</p> <p>13. Kiek gyventojų mirė per 2014 metus?</p>	<p>12. Tokios situacijos įstaigoje nebuvo. Jeigu būtų toks atvejis, įstaiga kreiptųsi į atitinkamas instancijas dėl asmens neveiksnumo / riboto veiksnumo peržiūrėjimo inicijavimo.</p> <p>13. 6 gyventojai (nuo 75 iki 85 metų).</p>
<p>DARBUOTOJAI</p>	
<p>14. Kiek darbuotojų šiuo metu dirba Globos skyriuje?</p> <p>15. Kiek numatyta etatų? Ar yra neužpildytų etatų? Kokie etatai yra neužpildyti ir kokių priemonių imamasi juos užpildyti?</p> <p>16. Ar, įstaigos direktoriaus nuomone, yra pakankamai darbuotojų, dirbančių dienos ir nakties metu?</p> <p>17. Ar Globos skyriuje vyksta reguliarūs darbuotojų pasitarimai gyventojų priežiūros, globos ir kitais darbo klausimais?</p> <p>18. Kiek Globos skyriaus darbuotojų ir kokiose mokymo programose (seminaruose) dalyvavo per 2014 metus?</p>	<p>14. 26.</p> <p>15. Globos skyriui numatytas 31 etatas: direktoriaus pavaduotojas globai (1), vyriausiasis socialinis darbuotojas (0,5), socialinis darbuotojas (2) ir jo padėjėjas (1), vidaus ligų gydytojas (0,5), kineziterapeutas (0,5), vyresnysis slaugytojas (0,5), bendrosios praktikos slaugytojas (1,5), slaugytojo padėjėjas (2), dietistas (0,5), dietikas-technologas (0,5), maisto išdavėjas (3), dietinių patiekalų virėjas (1,5), personalo reikalų tvarkytojas (0,5), sekretorė (0,25), buhalteris (1), valytojas (8), direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams (0,5) ir kiti ūkio darbuotojai (stalius, kiemsargis, dezinfekuotojas ir pan., 5,75). Patikrinimo metu buvo neužpildyti vidaus ligų gydytojo, kineziterapeuto, vyr. socialinio darbuotojo ir socialinio darbuotojo etatai, taip pat bendrosios praktikos slaugytojo (0,5) ir slaugytojo padėjėjo (2) etatai. Įstaigos direktoriaus teigimu, etatams užpildyti trūksta lėšų.</p> <p>16. Įstaigos direktoriaus teigimu, darbuotojų trūkumo dienos ir nakties metu nėra, kadangi, esant poreikiui, jie pasitelkiami iš kitų skyrių.</p> <p>17. Taip, tokie pasitarimai vyksta reguliariai (kartą per savaitę ir dažniau).</p> <p>18. Per 2014 m. Globos skyriaus darbuotojai mokymo programose arba seminaruose nedalyvavo.</p>

SAUGUMO PRIEMONĖS, SUVARŽYMAI IR ELGESYS SU GYVENTOJAIŠ

<p>19. Kiek ir kokios priemonės, užtikrinančios gyventojų ir darbuotojų saugumą, įrengtos (ar yra vaizdo stebėjimo kameros, ar įėjimai į įstaigą nakčiai rakinami, ar yra įrengta pagalbos iškvietimo sistema, ar yra gaisro aptikimo sistema, kita)?</p>	<p>19. Globos skyriuje įrengta pagalbos iškvietimo sistema, gaisro aptikimo sistema. Įstaigos teritorijoje įrengtos 4 vaizdo stebėjimo kameros, per kurias stebimi įėjimai. Patikrinus pagalbos iškvietimo mygtukų veikimą, darbuotojai operatyviai reagavo į pagalbos signalą.</p>
<p>20. Ar įstaiga yra sudariusi sutartį su saugos įmone?</p>	<p>20. Ne.</p>
<p>21. Ar gyventojams yra taikomi šie suvaržymai: tramdomieji marškiniai, odiniai diržai, izoliavimas arba judėjimo tam tikroje teritorijoje apribojimas, lova su tinklu, kita?</p>	<p>21. Ne. Tai patvirtino patikrinimo metu kalbinti Globos skyriaus darbuotojai ir gyventojai.</p>
<p>22. Ar šalia gyventojų, kuriam paskirti suvaržymai, nuolat budi darbuotojas, ar gyventojas bet kuriuo metu gali pasinaudoti tualetu?</p>	<p>22. <i>(Nevertinta, atsižvelgiant į 21 atsakymą.)</i></p>
<p>23. Ar per 2014 metus yra buvę smurto atvejų? Kur smurto atvejai, jei tokie įvyksta, būna registruojami? Kaip pirmiau nurodyti atvejai yra tiriami?</p>	<p>23. Yra buvęs vienas atvejis. Tokie atvejai registruojami tokių įvykių registravimo žurnale. Situacija aptariama su smurtavusiu asmeniu, prireikus, kviečiama policija.</p>
<p>24. Ar per 2014 metus buvo gyventojų savęs žalavimo atvejų? Kokių priemonių ėmėsi / imtųsi darbuotojai, jei gyventojai save žalojo / žalotų?</p>	<p>24. Nebuvo. Apklaustų darbuotojų teigimų, gyventojui ėmus save žaloti ir (arba) sužalojus, užkardomi savęs žalavimo veiksmai, suteikiama pirmoji medicinos pagalba. Esant reikalui, kviečiama greitoji medicinos pagalba ir organizuojama psichikos sveikatos priežiūros specialistų konsultacija.</p>
<p>25. Ar per 2014 buvo gyventojų savižudybių?</p>	<p>25. Nebuvo.</p>
<p>26. Ar 2014 m. gyventojai (jų artimieji) buvo pateikę skundų dėl netinkamo darbuotojų elgesio?</p>	<p>26. Nebuvo. Patikrinimo metu gyventojai neturėjo nusiskundimų dėl darbuotojų elgesio.</p>
<p>SAVARANKIŠKO GYVENIMO SĄLYGOS</p>	
<p>27. Ar yra sudarytos šios galimybės ugdyti saviraišką ir įgūdžius: - gamintis maistą; - skalbtis drabužius;</p>	<p>27. Globos skyriuje yra virtuvėlė ir skalbykla, kuriomis gali naudotis gyventojai. Darbuotojų teigimu, gyventojai taip pat skatinami palaikyti asmens higieną, tvarkyti savo kambarį, palaikyti</p>

<p>- palaikyti asmens higieną; - tvarkyti savo gyvenamąjį kambarį; - palaikyti socialinius ryšius su visuomene, šeima ir artimaisiais? Kiek gyventojų naudojasi šiomis galimybėmis?</p> <p>28. Ar gyventojas gali pasirinkti, su kuo norėtų gyventi kambaryje?</p> <p>29. Ar gyventojas gali užsirašinti savo gyvenamajame kambaryje, jeigu, įvertinus jo savarankiškumą, tai nesudaro pavojaus jo arba kitų asmenų saugumui?</p> <p>30. Ar gyventojai, prašantys laikino privatumo (pabūti vieni), gali būti savanoriškai izoliuoti?</p>	<p>ryšius su artimaisiais. Patikrinimo metu nustatyta, jog sąlygos gamintis maistą nėra tinkamos – trūksta indų, įrankių. Taipogi pastebėta, kaip prieš dieną atvažiavusiai gyventojai nepavyko susisiekti su artimaisiais (neveikė jos mobiliojo telefono SIM kortelė). Darbuotojai nesiėmė priemonių jai padėti, tik pažadėjo, jog suteiks pagalbą, kai ji nusiramins ir nesijaudins dėl telefono veiklos nesklandumo. Atsižvelgiant į šią situaciją, kilo abejonė, ar darbuotojai tinkamai reaguoja į gyventojų pagalbos prašymus, skatina juos palaikyti socialinius ryšius su šeima ir artimaisiais.</p> <p>28. Taip. Patikrinimo metu gyventojai neturėjo nusiskundimų šiuo klausimu.</p> <p>29. Ne.</p> <p>30. Taip.</p>
INDIVIDUALUS SOCIALINĖS GLOBOS PLANAS (ISGP)	
<p>31. Ar gyventojui pagal įvertintus jo poreikius sudaromas ISGP?</p> <p>32. Ar sudarant, peržiūrint ir tikslinant ISGP yra užtikrinamas asmens dalyvavimas, atsižvelgiama į jo nuomonę?</p>	<p>31. Ne.</p> <p>32. Ne.</p>
APGYVENDINIMO IR HIGIENOS SĄLYGOS	
<p>33. Ar pagrindinis įėjimas bei patalpos yra prieinamos žmonėms su negalia: - ar yra nuovažos; - ar praėjimai bei durų staktos pakankamai platūs; - ar informaciniai užrašai pakankamai dideli; - kita.</p> <p>34. Ar yra gyvenamųjų patalpų, įrengtų rūsiuose, pusrūsiuose?</p> <p>35. Kur apgyvendinami gyventojai, turintys sunkią judėjimo negalią?</p>	<p>33. Taip.</p> <p>34. Nėra.</p> <p>35. Tokie gyventojai apgyvendinami įstaigos antrame aukšte esančiame Globos skyriuje</p>

<p>36. Kur apgyvendinami gyventojai, kuriems reikalinga nuolatinė slauga ir priežiūra?</p> <p>37. Kiek vietų yra įrengta gyvenamuosiuose kambariuose, koks kiekvieno iš šių kambarių plotas ir kiek ploto tenka vienam asmeniui?</p> <p>38. Ar visose gyvenamosiose patalpose pakanka natūralaus ir dirbtinio apšvietimo?</p> <p>39. Kaip gyvenamosios patalpos yra vėdinamos (natūralus, dirbtinis vėdinimas)?</p> <p>40. Ar gyvenamosios patalpos yra šildomos?</p> <p>41. Kas, kaip dažnai (kiek kartų per dieną, savaitę ir pan.) ir kaip tvarko gyvenamąsias patalpas?</p> <p>42. Kokie baldai gyvenamojoje patalpoje yra skiriami kiekvienam gyventojui?</p> <p>43. Kiek yra asmenų, kuriems reikalingos funkcinės lovos? Kiek turima tokių lovų?</p> <p>44. Ar judėjimo negalią turinčiam gyventojui užtikrinama, kad jo gyvenamajame kambaryje langų aukštis ir lovos vieta sudarytų galimybę stebėti aplinką pro langą, sėdint arba gulint?</p> <p>45. Koks minkštasis inventorių skiriamas kiekvienam gyventojui?</p> <p>46. Kas kiek laiko minkštasis inventorių yra skalbiamas (keičiamas), dezinfekuojamas, lyginamas?</p>	<p>(įrengtas liftas).</p> <p>36. Tokie gyventojai apgyvendinami įstaigos antrame aukšte esančiame Globos skyriuje.</p> <p>37. Gyvenamieji kambariai yra vienviečiai ir dviviečiai, jų plotai – nuo 15,77 m² iki 19,16 m². Vienam asmeniui vidutiniškai tenka nuo 7,89 m² iki 15,77 m². Pažymėtina, kad gyvenamieji kambariai yra įrengti palatų tipo patalpose.</p> <p>38. Taip.</p> <p>39. Gyvenamosios patalpos vėdinamos natūraliu būdu (per langus) ir dirbtiniu būdu (bendra įstaigos ventiliacinė sistema). Patikrinimo metu visų langų atidarymo (uždarymo) sistema veikė tinkamai.</p> <p>40. Taip.</p> <p>41. Darbuotojai patalpas drėgnuoju būdu valo kasdien. Patikrinimo metu kambariuose buvo švaru ir tvarkinga.</p> <p>42. Kiekvienam gyventojui skiriami šie baldai: lova, spintelė, kėdė. Kambariuose taip pat yra bendra drabužių spinta.</p> <p>43. Šiuo metu yra užimta 20 funkcinų lovų. Įstaiga turi pakankamai funkcinų lovų, kadangi ji kartu teikia ir įvairias stacionarias asmens sveikatos priežiūros paslaugas.</p> <p>44. Taip.</p> <p>45. Kiekvienam gyventojui skiriami: čiužinys, pagalvė, antklodė, lovos skalbiniai, rankšluosčiai.</p> <p>46. Minkštasis inventorių yra skalbiamas (keičiamas) ne rečiau kaip 1 kartą per savaitę, o esant poreikiui, ir dažniau. Čiužiniai dezinfekuojami prieš duodant jais naudotis kitam gyventojui ir pagal poreikį.</p>
---	---

<p>ASMENS HIGIENA:</p> <p>47. Kiek Globos skyriuje yra praustuvių, unitazų ir dušinių? Ar jie yra prieinami visą parą?</p> <p>48. Ar vyrų ir moterų higienos patalpos yra įrengtos atskirai?</p> <p>49. Ar higienos patalpos yra pritaikytos asmenims su negalia? Kaip dažnai šie asmenys yra apiprausiami, maudomi?</p> <p>50. Ar gyventojai gauna šių higienos priemonių: - prausimosi priemonių; - dantų šepetukų; - šukas; - skutimosi reikmenų; - kitko.</p> <p>51. Kada paskutinį kartą buvo atlikta dezinfekcija, dezinsekcija ir deratizacija?</p>	<p>Patikrinimo metu minkštasis inventorių buvo švarus ir tvarkingas.</p> <p>47. Praustuvė, unitazas (pritaikytas asmenims su negalia) ir dušinė yra įrengti kiekviename kambaryje. Globos skyriuje yra įrengtos bendrojo naudojimo dušinės ir vonios, kurios pritaikytos asmenims su negalia. Patikrinimo metu higienos patalpose buvo švarios, užtikrintas šalto ir šilto vandens tiekimas. Visos higienos patalpos yra prieinamos visą parą.</p> <p>48. Taip.</p> <p>49. Gyventojai, negalintys savimi pasirūpinti, apiprausiami kiekvieną dieną (naudojant širmas), o maudomi pagal poreikį, tačiau ne rečiau kaip kartą per savaitę.</p> <p>50. Taip.</p> <p>51. Patalpų dezinfekcija yra atliekama reguliariai, 1 kartą per mėnesį. Dezinsekcija ir deratizacija atliekama pagal poreikį.</p>
MAITINIMAS	
<p>52. Kiek kartų per dieną gyventojai yra maitinami?</p> <p>53. Kas gamina ir tiekia maistą?</p> <p>54. Ar, esant medicininėms indikacijoms, gyventojams yra užtikrinamas dietinis arba specialusis maitinimas?</p> <p>55. Ar užtikrinamas maitinimas pagal religinius arba kultūrinius įsitikinimus?</p>	<p>52. 4 kartus.</p> <p>53. Maistas gaminamas įstaigos darbuotojų ir tiekiamas į Globos skyrių.</p> <p>54. Taip.</p> <p>55. Taip.</p>

<p>56. Ar tikrinama pagaminto maisto kokybė?</p> <p>57. Kiek valgykloje yra vietų (t. y. kiek asmenų gali valgyti joje vienu metu) bei kiek gyventojų joje valgo kiekvieno maitinimo metu?</p> <p>58. Ar gyventojai naudojami visais stalo įrankiais?</p> <p>59. Kaip gyventojai yra supažindinami su valgiaraščiu? Ar jie gali pateikti pageidavimus dėl maisto produktų ir (arba) patiekalų asortimento ir koku būdu?</p> <p>60. Ar gyventojai gali bet kuriuo paros metu gerti geriamąjį vandenį?</p>	<p>56. Taip, pagaminto maisto kokybę kasdien tikrina bendruomenės slaugytoja bei rezultatus pažymi maisto kokybės tikrinimo žurnale.</p> <p>57. Valgykloje yra 30 vietų. Joje nuolat maitinami apie 30 gyventojų, likusieji valgo savo gyvenamuosiuose kambariuose.</p> <p>58. Taip.</p> <p>59. Valgiaraštis yra patalpintas skelbimų lentoje, esančioje šalia valgyklos. Pageidavimus dėl maisto produktų ir (arba) patiekalų asortimento gyventojai gali pateikti žodžiu socialinio darbuotojo padėjėjams arba kitiems darbuotojams. Patikrinimo metu gyventojai nurodė, kad jiems yra sudaryta galimybė pareikšti pageidavimus dėl maisto produktų ir (arba) patiekalų asortimento ir į jų pageidavimus atsižvelgiama.</p> <p>60. Taip.</p>
APRANGA	
<p>61. Ar visi gyventojai turi sezoną atitinkančią aprangą ir avalynę, taip pat skirtą laisvalaikiui (arba yra visu tuo aprūpinami)?</p> <p>62. Kas kiek laiko yra skalbiama gyventojų apranga (apatiniai, viršutiniai drabužiai) ir kas tai atlieka?</p>	<p>61. Taip.</p> <p>62. Gyventojų apatiniai drabužiai skalbiami kasdien, o viršutiniai – pagal poreikį, bet ne rečiau kaip kartą per savaitę. Asmenys, kurie negali savimi pasirūpinti, aprūpinami sauskelnėmis, jų viršutiniai drabužiai skalbiami pagal poreikį, bet ne rečiau kaip kartą per savaitę. Gyventojų drabužiai yra skalbiami įstaigoje įrengtoje skalbykloje. Gyventojų drabužiais (skalbimu, lyginimu, taisymu) rūpinasi specialiai šiam darbui pasamdytas darbuotojas.</p>
SVEIKATOS PRIEŽIŪRA	
<p>63. Kokios sveikatos priežiūros paslaugos yra prieinamos dienos metu, kokios – naktį?</p>	<p>63. Įstaigai išduota licencija teikti slaugos: bendrosios praktikos slaugos, bendruomenės slaugos, taip pat kineziterapijos, masažo bei kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas. Be to, Globos skyrius yra įkurtas asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, kurioje teikiamos</p>

<p>64. Ar gyventojams teikiamos reabilitacinės paslaugos? Jei taip, tai kokios?</p> <p>65. Kiek gyventojų tenka prižiūrėti vienam socialinę globą teikiančiam darbuotojui dienos metu? Kiek – naktį?</p> <p>66. Ar Globos skyriuje yra psichikos sveikatos slaugos darbuotojų?</p> <p>67. Ar gyventojai turi galimybę susitikti su psichologu, psichoterapeutu?</p> <p>68. Ar medicininės apžiūros metu, be gydytojo ir paciento, dalyvauja tretieji asmenys?</p> <p>69. Kaip gaunamas gyventojų sutikimas gydytis?</p> <p>70. Ar gyventojai įtraukiami į savo gydymo plano sudarymo procesą, reiškia pageidavimus jį pakeisti, yra informuojami apie vaistų ir (arba) jų kiekio pakeitimus?</p> <p>71. Ar gyventojui pageidaujant jam teikiama jo asmens sveikatos istorija, kiti medicinos dokumentai?</p>	<p>įvairios asmens sveikatos priežiūros paslaugos, todėl gyventojai turi galimybę, esant reikalui, gauti gydytojų specialistų konsultacijas, kokios neteikiamos įprastuose globos namuose. Prireikus, tiek dienos, tiek nakties metu yra kviečiama greitoji medicinos pagalba.</p> <p>64. Įstaigoje teikiamos kineziterapijos paslaugos ir atliekami masažai. Kitas paslaugas gyventojai gali gauti gydymo įstaigoje, kurioje jie yra registruoti.</p> <p>65. Dienos metu kiekvienam socialinę globą teikiančiam darbuotojui tenka prižiūrėti maždaug 13 gyventojų, o nakties metu gyventojus prižiūri valytoja (darbuotojų vadinama sanitare).</p> <p>66. Nėra.</p> <p>67. Taip.</p> <p>68. Ne.</p> <p>69. Raštu.</p> <p>70. Taip.</p> <p>71. Taip.</p>
<p>BENDRAVIMAS, UŽIMTUMAS, DALYVAVIMAS POLITINIAME GYVENIME, TIKĖJIMO LAISVĖ, VERTĖJO IR KT. PASLAUGOS</p>	
<p>72. Ar gyventojai turi galimybę bendrauti su kitais asmenimis (artimaisiais, atstovais, globėjais)?</p> <p>73. Kokios lankymo valandos yra numatytos? Ar reikalaujama iš anksto užregistruoti planuojamą apsilankymą pas gyventoją?</p>	<p>72. Taip.</p> <p>73. Konkrečių lankymo valandų nėra nustatyta, tačiau įstaigos administracija pageidauja, kad lankytojai atvyktų darbo valandomis. Išankstinės registracijos nereikalaujama.</p>

<p>74. Ar gyventojai turi galimybę naudotis telefonu, paštu, internetu bei kitomis ryšio priemonėmis? Ar gyventojai gali pirmiau nurodytomis priemonėmis naudotis privačiai (nestebimi personalo)?</p>	<p>74. Taip.</p>
<p>75. Ar gyventojams užtikrinama teisė siųsti bei gauti laiškus (neskaitytus darbuotojų ir necenzūruotus)?</p>	<p>75. Taip.</p>
<p>76. Ar gyventojams suteikiama galimybė pirkti ir gauti jiems reikalingiausias daiktus?</p>	<p>76. Taip. Asmenims, kurie dėl savo sveikatos būklės negali savarankiškai įsigyti jiems reikalingiausių daiktų, tai padaryti padeda įstaigos darbuotojai.</p>
<p>77. Ar įstaigoje / Globos skyriuje yra galimybė:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kasdien pasivaikščioti lauke (kasdien, nepriklausomai nuo sezono); - mankštintis; - skaityti naujausius laikraščius; - skaityti žurnalus ir knygas; - žiūrėti televizorių; - klausytis radijo; - naudotis kompiuteriu; - tęsti mokslus, plėsti žinias ir pan.; - užsiimti kita veikla, kuri atitiktų jų socialinę padėtį ir kultūros lygį, būtų skirta reabilitacijai bei padėtų rengtis grįžti į visuomenę. 	<p>77. Taip.</p>
<p>78. Ar gyventojams yra sudaryta galimybė įgyvendinti balsavimo teisę?</p>	<p>78. Taip.</p>
<p>79. Ar gyventojams yra sudaryta galimybė atlikti religines apeigas?</p>	<p>79. Taip. Gyventojus įstaigoje reguliariai aplanko kunigas, taip pat jie turi galimybę įvairias religines apeigas atlikti savo gyvenamosiose patalpose.</p>
<p>80. Ar, prireikus, yra užtikrinamos vertėjo paslaugos?</p>	<p>80. Taip. Visi gyventojai kalba viena iš trijų kalbų – lietuvių, rusų arba lenkų. Visi įstaigos darbuotojai moka vieną iš pirmiau nurodytų trijų kalbų.</p>
<p>81. Ar gyventojui, kuris dėl sveikatos būklės neturi arba yra praradęs kalbos ar kitus bendravimo gebėjimus, yra taikomos alternatyvios komunikacijos priemonės?</p>	<p>81. Ne. Tačiau darbuotojai su tokiais gyventojais bendrauja kitomis įvairiomis bendravimo priemonėmis – raštu, ženklais ir pan.</p>

82. Ar gyventojų prašymu jam yra sudaromos galimybės gauti konsultacijas ir kitas paslaugas turčiniais, finansiniais, draudimo, testamento sudarymo ir kitais klausimais?	82. Taip. Šiais klausimais gyventojams padeda darbuotojai ir įstaigos administracija.
PRIVATUS GYVENIMAS	
83. Ar, gyventojams panorėjus, yra sudarytos galimybės susituokti?	83. Taip.
84. Ar yra sudarytos galimybės porai gyventi kartu?	84. Taip.
85. Ar yra atskiros patalpos (privati erdvė (kambarys)), kur galėtų vykti pasimatymai, taip pat gyventojai galėtų dviese nekliudomai bendrauti?	85. Taip.
86. Kokios kontracepcijos priemonės yra prieinamos gyventojams?	86. Visos (pagal poreikį ir pageidavimus).
87. Ar gyventojams yra suteikiama informacija apie seksualinę ir reprodukcinę sveikatą, šalutinį kontracepcijos priemonių poveikį?	87. Taip (gyventojams konsultuojantis).
INFORMACIJOS PRIEINAMUMAS IR KREIPIMŪSI NAGRINĖJIMAS	
88. Kaip gyventojai yra informuojami apie savo teises, buvimo įstaigoje tvarką?	88. Gyventojai raštu supažindinami su vidaus tvarkos taisyklėmis. Patikrinimo metu nustatyta, kad jos nėra patalpintos informaciniuose stenduose.
89. Ar gyventojams yra sudarytos visos sąlygos pateikti kreipimuisi?	89. Ne. Gyventojų teigimu, darbuotojai jų neinformuoja apie galimybę pateikti kreipimuisi. Informacijos apie tokią galimybę nėra ir informaciniuose stenduose.
90. Ar gyventojų kreipimaisi yra registruojami?	90. Taip. Visi kreipimaisi yra registruojami gautų dokumentų registre.
91. Ar Globos skyriuje veikia globos namų taryba?	91. Taip.
KITŲ INSTITUCIJŲ ATLIKTI PATIKRINIMAI	
92. Ar įstaigoje 3 (trejų) metų laikotarpiu buvo atlikta žmogaus teisių padėties stebėseną?	92. Nebuvo.
93. Kada atliktas paskutinis priešgaisrinės saugos patikrinimas? Ar nustatyta priešgaisrinės	93. 2014 metų pavasarį. Pažeidimų nenustatyta.

<p>saugos pažeidimų? Jei taip, ar šie pažeidimai yra pašalinti?</p> <p>94. Kada visuomenės sveikatos centras atliko paskutinį patikrinimą? Ar buvo nustatyta sveikatos saugos pažeidimų? Ar jie yra pašalinti?</p> <p>95. Kada Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritorinis padalinys atliko paskutinį patikrinimą? Ar buvo nustatyta pažeidimų? Ar jie yra pašalinti?</p>	<p>94. 2014 m. liepos mėn. Pažeidimai pašalinti.</p> <p>95. Netikrino.</p>
<p>IŠVYKIMAS IŠ ĮSTAIGOS VISAM LAIKUI</p>	
<p>96. Kiek gyventojų per 2014 metus išvyko gyventi savarankiškai (arba prižiūrimi artimų giminaičių)?</p> <p>97. Ar šiuo metu įstaiga yra gavusi gyventojų prašymų išleisti gyventi savarankiškai?</p> <p>98. Ar, prieš išleidžiant asmenį gyventi savarankiškai, įsitikinama, kad asmuo bus prižiūrėtas ir juo bus tinkamai pasirūpinta?</p>	<p>96. Neišvyko nė vienas.</p> <p>97. Ne. Gavus prašymą, darbuotojai įvertina asmens galimybes gyventi savarankiškai.</p> <p>98. Taip, renkant informaciją apie būsimas gyvenimo sąlygas, lankymasis būsimoje gyvenamojoje vietoje ir pan..</p>